

Verslag veldbezoek vleermuiskasten en vliegroutes Park Lingezegen

R.M. Koelman; februari 2014

Notitie Zoogdiervereniging N2014005

Aanleiding

Park Lingezegen is een groot nieuw landschapspark in wording voor de 160.000 huidige en toekomstige bewoners tussen Arnhem, Elst, Bemmelen en Nijmegen. Het park gaat ruimte bieden aan mens, water, landbouw en natuur. In het park vormt de aanleg van nieuwe natuur een belangrijk onderdeel van de inrichting. Een van de soortgroepen die daarbij extra aandacht krijgt zijn vleermuizen. Dit jaar wordt een project opgestart waarbij Staatsbosbeheer, het projectbureau Park Lingezegen en het Bureau van de Zoogdiervereniging samenwerken om het park vleermuisvriendelijker te maken.

Lingezegen is nu nog een erg open gebied waar vleermuizen zich niet echt thuis voelen, met heel weinig verblijfplaatsen voor vleermuizen. Het gaat daarbij om verblijfplaatsen in zowel gebouwen als in bomen. Dat betekent dat vleermuizen nu nog van buiten het park zullen moeten komen. Mooier zou het natuurlijk zijn als vleermuizen ook in het park zelf hun verblijfplaatsen hebben. Voordat er echter in de nu al aanwezige en nog aan te planten bomen voldoende natuurlijke holtes zijn ontstaan die door vleermuizen als verblijfplaats kunnen worden gebruikt ben je al gauw zo'n vijftig jaar verder. Ook het aanbod aan verblijfplaatsen in gebouwen in het gebied is momenteel erg beperkt.

Het is mogelijk om op korte termijn het aanbod aan verblijfplaatsen te vergroten door het plaatsen van kunstmatige verblijfplaatsen in de vorm van vleermuiskasten. De kasten zijn vooral bedoeld als zomerverblijven voor vleermuizen. Het zijn locaties waar vleermuizen overdag kunnen verblijven of 's nachts even kunnen rusten.

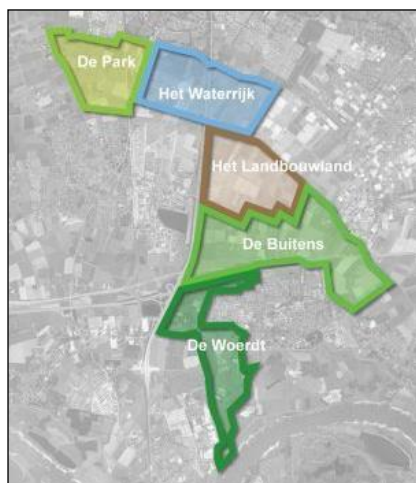
Het park is een recreatiegebied voor mensen in de buurt. Daarom willen het Projectbureau Park Lingezegen, Staatsbosbeheer en de Zoogdiervereniging samen met vrijwilligers en mensen uit de buurt een vleermuiskasten-project beginnen.

In dit verband is door een medewerker van de Zoogdiervereniging bepaald waar momenteel de meest kansrijke plekken zijn om de eerste vleermuiskasten te plaatsen. Omdat de inrichting van de verschillende deelgebieden meerdere jaren in beslag neemt zullen in sommige deelgebieden pas over enkele jaren vleermuiskasten kunnen worden opgehangen.

Werkwijze

Op 18 februari 2014 is door R.M. Koelman (senior project-medewerker bij het team Onderzoek en Advies van de Zoogdiervereniging) een veldbezoek afgelegd aan de drie noordelijke deelgebieden van Park Lingezegen (*De Park*, *Het Waterrijk* en *Het Landbouwwand*). Tijdens het veldbezoek is gelet op locaties waar momenteel al vleermuiskasten geplaatst zouden kunnen worden. Ook is gelet op de aanwezigheid van lijnvormige landschapselementen die door vleermuizen gebruikt kunnen worden om zich door de gebieden te verplaatsen (vliegroutes). De vleermuiskasten zullen zo veel mogelijk op dergelijke (potentiële) routes worden geplaatst.

De bevindingen zijn ingetekend op veldkaarten en naderhand uitgewerkt tot de kaarten die in deze notitie te vinden zijn. Ook zijn er ruim honderd foto's gemaakt van de waargenomen veldsituaties.

Afbeelding 1. De vijf deelgebieden van Park Lingezegen.

Volledigheid

Tijdens het veldbezoek zijn alle locaties ingetekend die geschikt lijken voor het op korte termijn plaatsen van vleermuiskasten. Een deel van de locaties bevindt zich echter op particuliere terreinen (woonerven). In deze gevallen is toestemming nodig van de terreineigenaar om ook daadwerkelijk kasten te kunnen plaatsen. Deze toestemming zal in de praktijk in een deel van de gevallen niet worden gegeven. Daarnaast is het mogelijk dat nu geselecteerde bomen waar vleermuiskasten aan kunnen worden opgehangen in een later stadium van de inrichting van het gebied nog worden verwijderd, waarmee de geselecteerde locatie automatisch vervalt. Er zullen in de deelgebieden ook mogelijk nog nieuwe bomen worden aangeplant. Op termijn zullen ook die bomen mogelijkheden bieden om vleermuiskasten aan op te hangen.

Aantallen kasten

Op grond van de gebiedsbeoordeling worden de in onderstaande tabel genoemde aantallen kasten per deelgebied voorgesteld. Hierbij is uitgegaan van grofweg één vleermuiskast per vijftig meter aan geschikte bomenlanen. Op deze manier wordt voor de verschillende deelgebieden een voldoende robuust basisaanbod aan vleermuiskasten gerealiseerd.

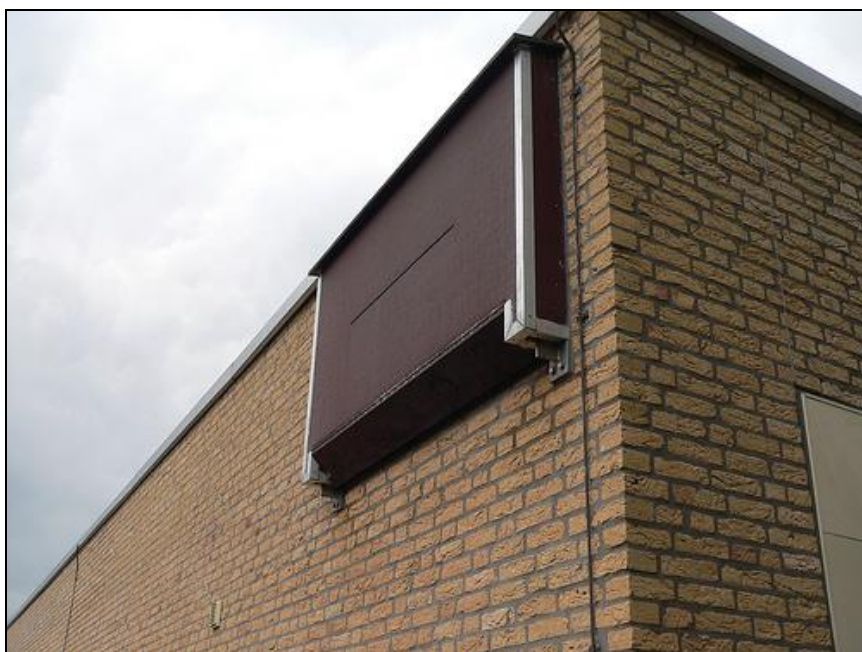
	platte kast	ruime kast	grote vleermuiskast
De Park	45	15	1 à 2
Het Waterrijk	45	15	1 à 2
Het Landbouwwand	30	10	1 à 2

Het gaat om kasten die bedoelt zijn als zomerverblijf. De platte kasten zijn vooral bedoelt voor soorten als gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*). De ruime kasten zijn bedoelt voor soorten als watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en gewone grootoorvleermuis. De grote vleermuiskasten (aan gebouwen) zijn specifiek bedoelt voor de gewone dwergvleermuis.

Hieronder staan enkele voorbeelden van de genoemde typen kasten.

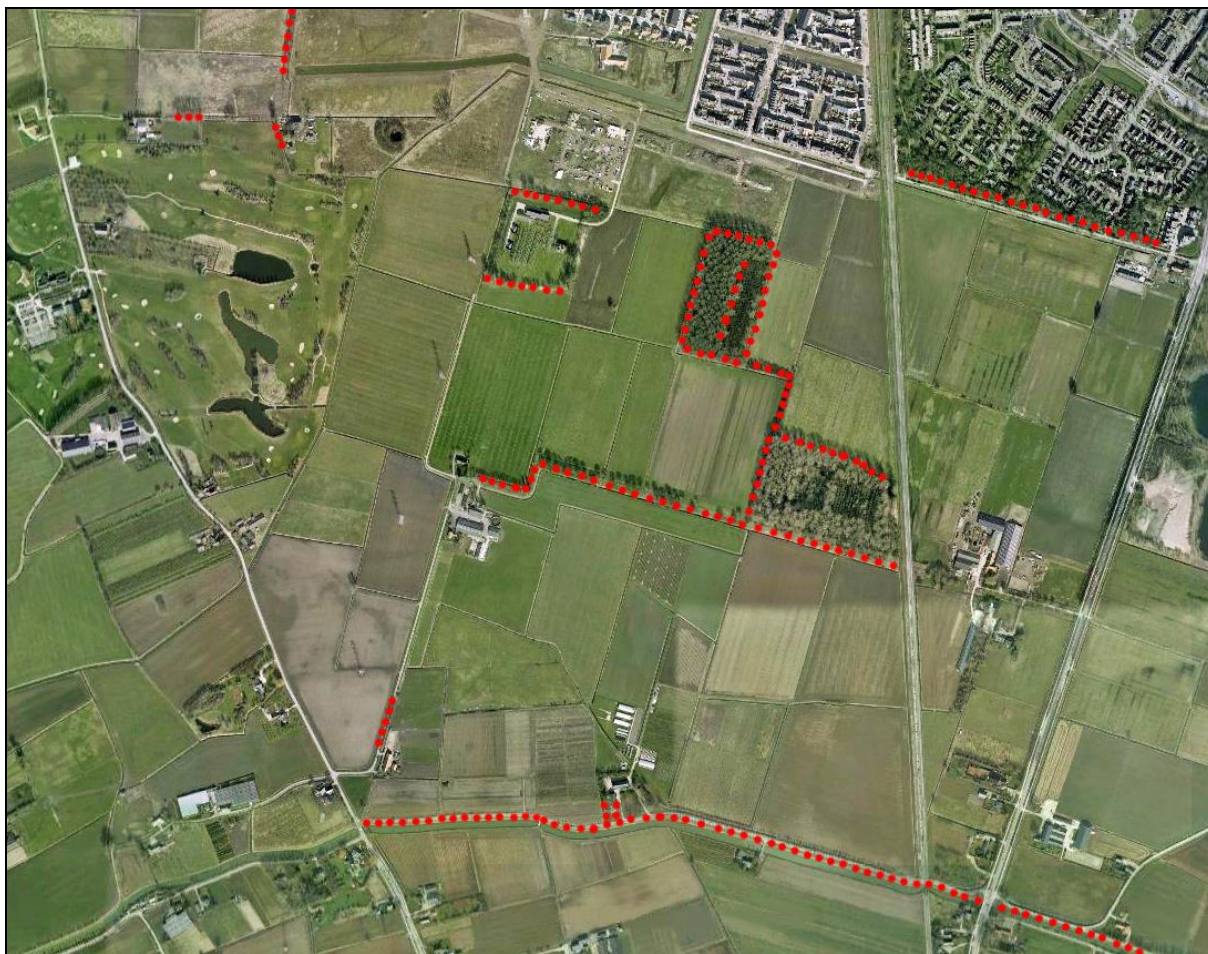

Afbeelding 2. Links: platte vleermuiskast 'model Boshamer'; rechts ruime vleermuiskast 'model Bekker'. Foto's: E. Korsten.

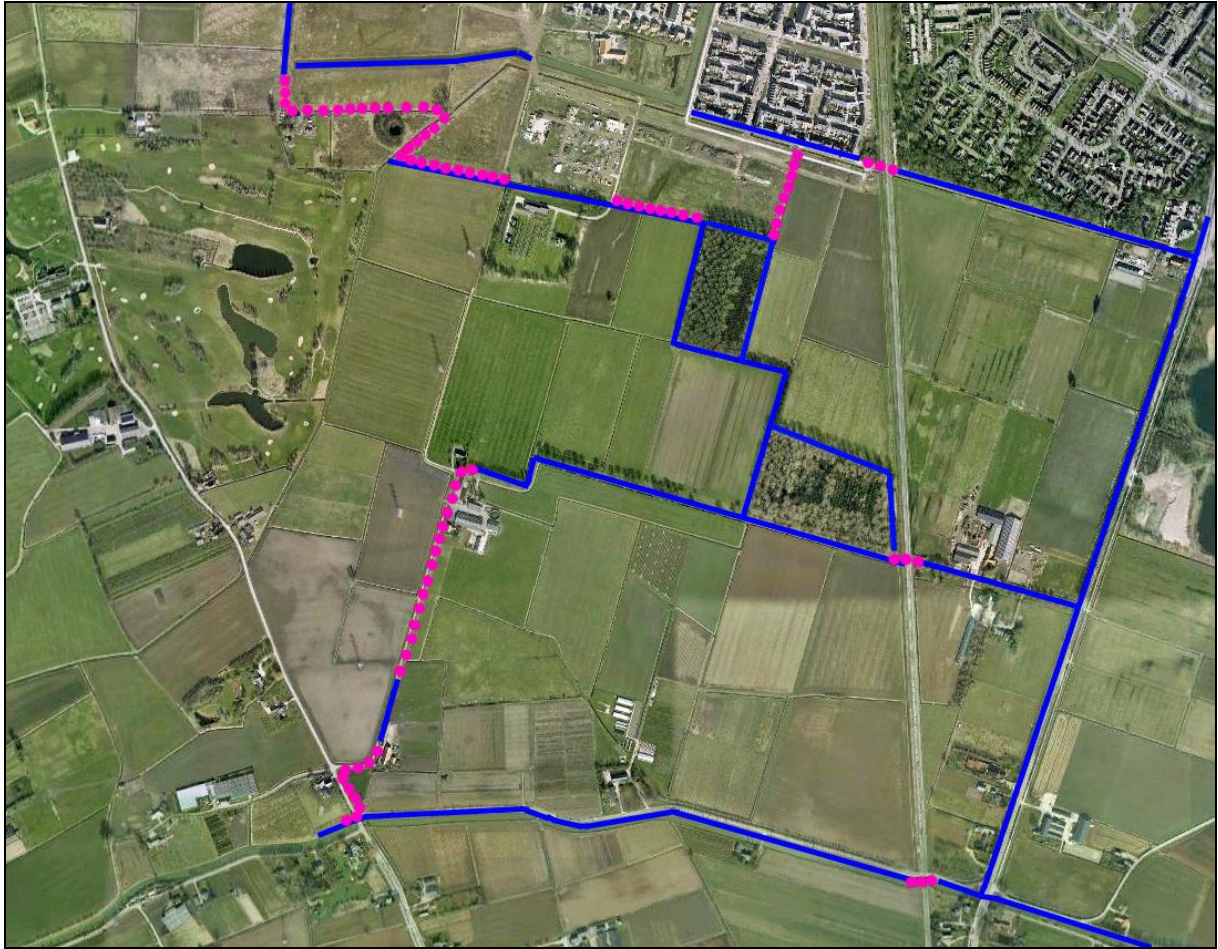

Afbeelding 3. Grote vleermuiskast 'model Korsten'. Foto: E. Korsten.

Bijlage - kaarten vleermuiskasten en vliegroutes

Afbeelding 4. Locaties in het deelgebied *De Park* waar vleermuiskasten geplaatst zouden kunnen worden (zones met rode stippen). Luchtfoto ondergrond © Google Earth.

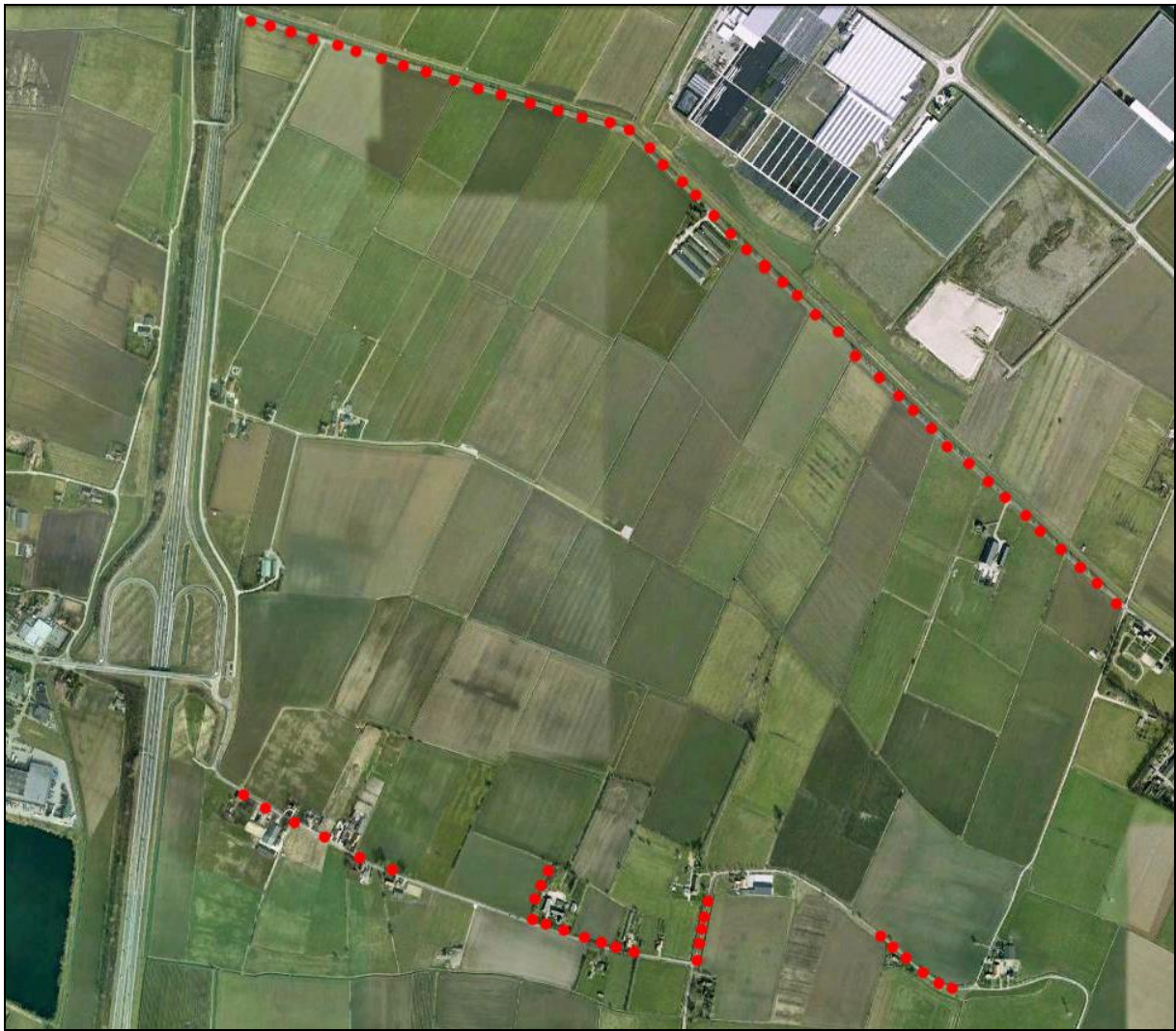
Afbeelding 5. Lijnvormige landschapselementen in het deelgebied *De Park* die voor vleermuizen als verbindend landschapselement dienst kunnen doen (blauwe lijnen). De donkerroze stippen geven zones aan waar het vanuit vleermuisoogpunt gewenst is om hier laanbomen of houtwallen aan te planten. Donkerroze stippen in combinatie met een blauwe lijn geeft aan dat er wel een soort van lijnvormig landschapselement aanwezig is, maar dat zich hierin onderbrekingen bevinden. Luchtfoto ondergrond © Google Earth.

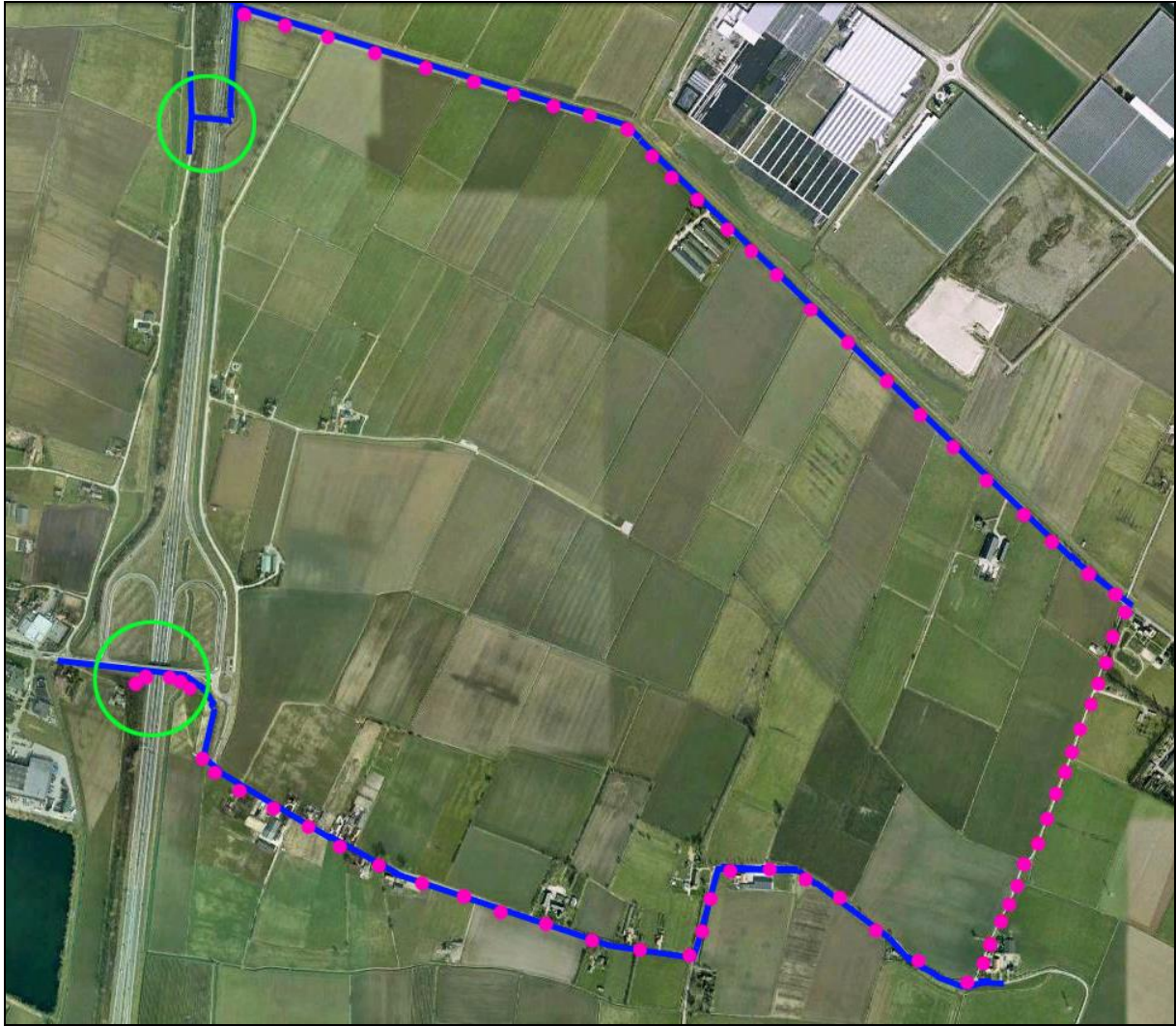
Afbeelding 6. Locaties in het deelgebied *Het Waterrijk* waar vleermuiskasten geplaatst zouden kunnen worden (zones met rode stippen). Luchtfoto ondergrond © Google Earth.

Afbeelding 7. Lijnvormige landschapselementen in het deelgebied *Het Waterrijk* die voor vleermuizen als verbindend landschapselement dienst kunnen doen (blauwe lijnen). De donkerroze stippen geven zones aan waar het vanuit vleermuisoogpunt gewenst is om hier laanbomen of houtwallen aan te planten. Donkerroze stippen in combinatie met een blauwe lijn geeft aan dat er wel een soort van lijnvormig landschapselement aanwezig is, maar dat zich hierin onderbrekingen bevinden. De groene cirkels geven plekken aan waar vleermuizen de A325 tussen Arnhem en Nijmegen kunnen oversteken. Luchtfoto ondergrond © Google Earth.

Afbeelding 8. Locaties in het deelgebied *Het Landbouwland* waar vleermuiskasten geplaatst zouden kunnen worden (zones met rode stippen). Luchtfoto ondergrond © Google Earth.

Afbeelding 9. Lijnvormige landschapselementen in het deelgebied *Het Landbouwwand* die voor vleermuizen als verbindend landschapselement dienst kunnen doen (blauwe lijnen). De donkerroze stippen geven zones aan waar het vanuit vleermuisoogpunt gewenst is om hier laanbomen of houtwallen aan te planten. Donkerroze stippen in combinatie met een blauwe lijn geeft aan dat er wel een soort van lijnvormig landschapselement aanwezig is, maar dat zich hierin onderbrekingen bevinden. De groene cirkels geven plekken aan waar vleermuizen de A325 tussen Arnhem en Nijmegen kunnen oversteken. Luchtfoto ondergrond © Google Earth.